

4653-2008

תיק אזרחי
בקשה מס' 1

בית המשפט המחוזי במחוז מרכז

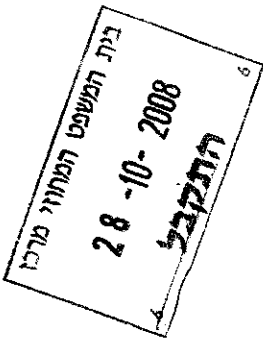
המבקש:

ברוך שמריהו ת.ז. 48212971
מרח' יוסף שפרינצק 4, קרית אתא 28065
באמצעות בא כוחו עוה"ד עמית מנור ו/או יוקי שמש
ממגדל המוזיאון
רח' ברקוביץ 4, תל אביב 64238
טל: 03-6075001; פקס: 03-6075029

- נגד -

המשיבה:

סונול ישראל בע"מ ח.פ. 9-090272-51
רח' הגביש 6, נתניה 42504

בקשה לאישור תובענה כייצוגית

בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו - 2006

בית המשפט הנכבד מתבקש להורות, כדלקמן:

א. להתיר למבקש להגיש את התובענה (המוגשת בד בבד עם בקשה זו) כנגד המשיבה, כתובענה ייצוגית, בהתאם להוראות חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו - 2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות"), הכל כפי שיפורט להלן;

ב. להגדיר את הקבוצה בשמה מוגשת התובענה הייצוגית (להלן: "הקבוצה" או "הקבוצה המיוצגת"), כדלקמן:

"כל מי שהתגורר באזור חוף שמן בחיפה, כל מי שעבד באזור חוף שמן בחיפה, וכל מי ששהה באזור חוף שמן בחיפה, החל מחודש אוגוסט 2005 ועד למועד הגשת התביעה (למעט במשך התקופה שממחצית חודש מאי 2007 ועד לסוף חודש יוני 2007 או סמוך לכך)."

ג. לקבוע כי מתקיימים בעניינו של המבקש, התנאים הקבועים בסעיפים 4(א)(1) ו-4(ב)(1) לחוק תובענות ייצוגיות;

ד. לקבוע כי מתקיימים בבקשה דנא, כל התנאים הקבועים בסעיף 8(א) לחוק תובענות ייצוגיות;

ה. ליתן הוראות בדבר אופן פרסום ההחלטה ונוסחה, ולחייב את המשיבה בהוצאות הפרסום;

ו. לחייב את המשיבה בתשלום הוצאות הבקשה, בצירוף שכר טרחת עורכי דין ובתוספת מע"מ.

א. פתח דבר

1. תביעה זו עניינה מעשייה ומחדליה של המשיבה, שבניגוד לרשיון העסק שניתן לה ובניגוד להנחיות המשרד להגנת הסביבה, לא התקינה ולא הפעילה, עד ליום 1.8.2005, במסוף הדלקים שלה בחוף שמן בחיפה, מערכת לאיסוף והשבת אדי דלק, המונעת את פליטת אדי הדלק לרום האויר.
2. בהתאם לתנאי רשיון העסק של המשיבה ונוכח הנחיות המשרד להגנת הסביבה, היה, כאמור, על המשיבה, להתקין את המערכת לאיסוף והשבת אדי דלק, לכל המאוחר ביום 1.8.2005. בפועל הותקנה מערכת זו והופעלה, לראשונה, רק במחצית חודש מאי 2005; המערכת פעלה במשך חודש ומחצה (קרי עד לסוף חודש יוני 2007 או בסמוך לכך), ובעקבות תקלה שאירעה בה ואשר טרם תוקנה, אינה פועלת עד ליום הגשת תובענה זו. התקופה שמיום 1.8.05 ועד למועד הגשת התובענה (למעט חודש ומחצה במשך תקופה זו - ממחצית חודש מאי 2007 ועד לסוף חודש יוני 2007 או סמוך לכך) תכונה להלן: "התקופה הקובעת".
3. כתוצאה ממעשייה ומחדליה של המשיבה, כאמור, נפלטו לרום האויר, מחצריה של המשיבה, במשך התקופה הקובעת, אדים המכילים חומרים מסרטנים, המהווים, בין היתר, מרכיב פעיל ביצירת אוזון טרופוספרי רעיל.
4. פועל יוצא מכך, נחשפו - כל האנשים שהתגוררו באזור חוף שמן בחיפה, כל מי שעבד באזור חוף שמן בחיפה, וכל מי ששהה באזור חוף שמן בחיפה, החל מחודש אוגוסט 2005 ועד למועד הגשת תובענה זו (למעט חודש ומחצה במשך תקופה זו - ממחצית חודש מאי 2007 ועד לסוף חודש יוני 2007 או סמוך לכך), לאדים, המכילים, כאמור, חומרים מסרטנים ורעילים, שהינם בעלי השפעות בריאותיות וסביבתיות חמורות.
5. מעשייה ומחדליה של המשיבה, שפורטו בתמצית לעיל ובהרחבה בהמשך, "הניבו" כתב אישום חמור, שהוגש נגד המשיבה ונגד נושאי משרה בכירים שלה, לבית משפט השלום בחיפה.
6. המשיבה הפרה הוראה תקוקה, שעניינה גרימת זיהום חזק או בלתי סביר של אוויר, בניגוד להוראות סעיף 4 לחוק מפגעים סביבתיים, התשכ"א - 1961 (להלן: "חוק למניעת מפגעים"). בנוסף, במעשייה ובמחדליה, כאמור, עוולה המשיבה עוולת רשלנות.
7. כתוצאה מהפרת ההוראה החקוקה על-ידי המשיבה, כמו גם עוולת הרשלנות שביצעה, כאמור לעיל וכפי שיפורטו להלן, נגרמו למבקש ולחברי הקבוצה המיוצגת, נזקים לא ממוניים.
8. מטרת התביעה שבפנינו ובקשה זו לאישור התביעה כייצוגית, הינה - פיצוי המבקש ויתר חברי הקבוצה המיוצגת, בגין הנזקים הלא ממוניים שנגרמו להם, כתוצאה מהתנהגות המשיבה (במעשה ובמחדל) ומהפרת ההוראות החקוקות על-ידה.

ב. הצדדים

9. המבקש - ברוך שמריהו, עובד למעלה מ-20 שנה במרחב הצפון של מקורות - חברת המים הלאומית, המצוי בחוף שמן בחיפה, בסמוך למסוף הדלקים של המשיבה. במשך התקופה הקובעת, שהה המבקש, באופן קבוע, בסמוך למסוף הדלקים של המשיבה.
10. המשיבה - סונול ישראל בע"מ, הינה חברה פרטית, המאוגדת החל מיום 29.12.1952. המשיבה מנהלת ומפעילה, בין היתר, מסוף דלק בחוף שמן בחיפה (להלן ולעיל: "מסוף הדלק" או "המסוף").

ג. העובדות הצריכות לעניין

11. פעילותה של המשיבה במסוף בחוף שמן בחיפה, מחייבת השגת רשיון עסק, לפי חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968, וזה ניתן לה ביום 9.9.1977.
12. בשל הסכנה הבריאותית והסביבתית הכרוכה בפליטת אדי הדלק, ועל מנת למנוע את הסכנה האמורה, נערכו ביום 31.12.2000 וביום 5.9.2002, ישיבות של צוות מישוב אדים המורכב, בין היתר, מנציגי המשרד להגנת הסביבה ומנציגי המשיבה; בהתאם נקבע, בהסכמה, כי המועד להתקנת והפעלת מערכת מישוב אדים, יהא ביום 31.12.2003, לכל המאוחר.
13. זאת ועוד. בחוזר מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה, מחודש אפריל 2003, חוייבו כל חברות הדלק, ובכללן המשיבה, לעמוד בדרישות הקבועות בדירקטיבה האירופאית¹ - תקן פליטות דלקים, במטרה לצמצם פליטת אדי הבנזין ממסופים הדלק של המשיבה (וחברות נוספות), בין היתר, מהטעם שאדים אלה הינם רעילים בפני עצמם, מכילים חומרים מסרטנים, ומהווים מרכיב פעיל ביצירת אוזון טרופוספרי רעיל.

14. מפאת חשיבות העניין, להלן עיקרי הדברים, הרלבנטים לענייננו, בחוזר המנכ"ל האמור:

"מסופי דלק הם מקור גדול לפליטת תרכובות פחמימניות שונות לאוויר הסביבה. בעקבות הפעילות המבוצעת במסופים, נפלטות לאוויר אדי דלק המורכבים ממספר רב של תרכובות פחמימניות. חלק מתרכובות אלו הן רעילות וחלקן אף הוגדרו כמסרטנות בוודאות (בנזן) או חשודות כמסרטנות (בנזין כתערובת). בנוסף, חלק מתרכובות אלו הן משתתפות פעילות בתהליכים פוטוכימיים המתרחשים באטמוספירה. בתהליכים אלו נוצרים מזהמי אוויר שונים, חלקם רעילים מאוד, כדוגמת האוזון."

(ההדגשות אינן במקור)

העתק הקטע הרלבנטי מחוזר מס' 23 של מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה מצורף לבקשה זו ומסומן בנספח א'.

¹ דירקטיבה EC/94/63.

15. ביום 17.7.2003 נקבעו, על-ידי המשרד להגנת הסביבה, תנאים נוספים ברשיון העסק של המשיבה, כדלקמן:
- 15.1. בעל עסק יתקין ויפעיל עד ליום 25 בספטמבר 2004, מערכת לאיסוף והשבת אדי דלק, אשר תעמוד בכל הדרישות המופיעות בדירקטיבה אירופאית EC/94/63.
- 15.2. המערכת תחובר לכל מקורות פליטת אדי דלק במסוף.
- 15.3. הריכוז הממוצע של אדים, הנפלטים ממערכת האיסוף וההשבה של אדי הדלק, לאחר תיקון החישוב בשל דילול בתהליך, כמפורט בדירקטיבה, לא יעלה על 20 ממ"ק נורמלי, בכל שעה שהיא.
16. לאחר הוספת התנאים לרשיון העסק כפי שפורט לעיל, ביקשה המשיבה (וחברות דלק נוספות) לדחות את מועד השלמת התקנת המערכת למישוב אדים ואת הפעלתה, ליום 1.8.2005.
17. ביום 1.3.2004 נעתר המשרד להגנת הסביבה לבקשת הארכה מטעם המשיבה, אולם היתנה זאת בכך - שהמשיבה תוכיח לו, כי עד ליום 1.8.2004, הושלם אפיון מערכת מישוב אדים, הושלמה הכנת המפרט הטכני של המערכת, פורסמה בקשה להצעות (למתקני מערכת מישוב אדים פוטנציאליים), התנהל משא ומתן עם ספק נבחר והמערכת הוזמנה. כמו כן הותנתה הארכה בכך שתוגש, על-ידי המשיבה, בקשה להיתר בנייה, וזאת בתוך שבועיים מיום מסירת ההודעה על התנאים הנוספים.
18. בהמשך, נקבעו על-ידי המשרד להגנת הסביבה, דרישות נוספות, כתנאי למתן הארכה המבוקשת, על-ידי המשיבה, להשלמת התקנת המערכת למישוב אדים ולהפעלתה, עד ליום 1.8.2005; דרישות אלה מצאו ביטויין בהודעות המשרד להגנת הסביבה למשיבה מתאריכים 19.5.2004 ו- 23.1.2005.
19. בהמשך, ביום 21.2.2005 נשלחה למשיבה הודעה על - הוספת תנאים לרשיון עסק, עליה חתום ראש עיריית חיפה, המודיעה כי על המשיבה להשלים את התקנת המערכת למישוב אדים במסוף, עד ליום 1.8.2005, וכי במקביל, על המשיבה להגיש בקשה להיתר בנייה לאישור הקמת המערכת, לועדת התכנון המקומית, בתוך שבועיים מיום קבלת התנאים.
20. המשיבה לא עמדה בתנאים (שתוארו לעיל) ואשר הועמדו לה על-ידי המשרד להגנת הסביבה ועל-ידי ראש עיריית חיפה, כפי שיפורט להלן.
21. כך, למשל, את הבקשה לקבלת היתר בנייה, לשם בניית מערכת מישוב אדים במסוף, הגישה המשיבה רק ביום 17.11.2004, קרי באיחור של כ- ששה חודשים.
22. הבקשה להיתר בנייה אושרה, בתנאים, על-ידי הועדה לתכנון ובנייה חיפה, ביום 4.7.2005.
- דא עקא. המשיבה לא פנתה להמשך ההליך ואו למילוי התנאים ואו לביצוע תשלום עבור קבלת ההיתר כנדרש, במשך זמן רב.

23. רק ביום 30.10.2005, כשלושה חודשים לאחר המועד האחרון לסיום התקנת המערכת, הזמינה המשיבה מערכת למישוב אדי דלק, כאשר הזמן הנדרש לשם התקנתה והפעלתה, הינו כשנה וחצי לערך.

24. אין תמה איפוא כי רק במהלך חודש מאי 2007, קרי בחלוף כשנה ותשעה חודשים מהמועד שהוקצה למשיבה, במסגרת היתר הבנייה, הפעילה המשיבה, לראשונה, את המערכת למישוב האדים במסוף.

25. ואולם בכך לא סגי. מערכת שהתקינה המשיבה למישוב האדים, פעלה חודש ומחצה בלבד. בסוף חודש יוני 2007 או בסמוך לכך, ארעה תקלה במערכת. תקלה זו לא תוקנה עד למועד הגשת תביעה זו!

26. לסיכום: היה על המשיבה לדאוג להקמת המערכת למישוב אדים ולהפעלתה עד ליום 1.8.05. המשיבה הקימה את המערכת הנ"ל והפעילה אותה, רק בחלוף כשנה ותשעה חודשים מהמועד בו היה עליה לעשות כן, ואף זאת עשתה למשך תקופה של חודש ומחצה בלבד.

27. בגין מעשיה ומחדליה של המשיבה, כמתואר לעיל, הוגש נגד המשיבה ונגד נושאי משרה בכירים בה, כתב אישום חמור, בבית משפט השלום בחיפה. העתק כתב האישום מצורף לבקשה ומסומן כנספח ב'.

28. במעשיה ובמחדליה גרמה המשיבה - לזיהום אויר חזק, וחשפה את המבקש ואת יתר חברי הקבוצה המיוצגת, במהלך התקופה הקובעת, לאדי דלק רעילים, המכילים חומרים מסרטנים שהינם בעלי השפעות בריאותיות וסביבתיות חמורות.

ד. עילות התביעה

ד1. הדין הכללי

29. בקשה זו מוגשת על ידי המבקש, בהתאם להוראות חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו - 2006 ("חוק התובענות הייצוגיות").

30. וכך קובע סעיף 3(א) לחוק תובענות ייצוגיות:

3. הגשת תובענה ייצוגית

(א) לא תוגש תובענה ייצוגית אלא בתביעה כמפורט בתוספת השנייה או בעניין שנקבע בהוראת חוק מפורשת כי ניתן להגיש בו תובענה ייצוגית; על אף האמור, לא תוגש נגד רשות תובענה ייצוגית לפיצויים בגין נזק שנגרם על ידי צד שלישי, שעילתה הפעלה או אי הפעלה של סמכויות פיקוח, הסדרה או אכיפה של הרשות ביחס לאותו צד שלישי; . . ."

סעיף 6 לתוספת השנייה לחוק התובענות הייצוגיות, קובע, כך:

**"תביעה בקשר למפגע סביבתי נגד גורם המפגע; לענין זה, "גורם המפגע",
"מפגע סביבתי" - כמשמעותם בחוק למניעת מפגעים סביבתיים."**

31. בחוק למניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות), תשנ"ב - 1992 (להלן ולעיל: "חוק מניעת מפגעים סביבתיים"), הוגדרו המושגים הבאים, כדלקמן:

מפגע סביבתי: זיהום אוויר, רעש, ריח, זיהום מים, זיהום מי-ים, זיהום על ידי פסולת, זיהום על ידי חומרים מסוכנים, זיהום על ידי קרינה, פגיעה בסביבה החופית, והכל כשהם בניגוד לחיקוק, לצו, לתכנית, לרשיון עסק או לכל היתר או רשיון אחר, או שיש בהם פגיעה בבריאותו של אדם או גרימת סבל ממשי לאדם; לענין זה "תכנית" - כהגדרתה בחוק התכנון והבניה, תשכ"ה - 1965;

גורם מפגע: מי שגורם או עומד לגרום מפגע סביבתי.

32. בענייננו, כאמור לעיל וכפי שיפורט להלן, מוגשת התביעה הייצוגית דנן בקשר למפגע סביבתי (זיהום אוויר חזק בניגוד לרשיון עסק) שנגרם על-ידי גורם מפגע (המשיבה).

33. סעיף 4 לחוק תובענות ייצוגיות, קובע את התנאים הצריכים להתקיים בענייננו של זה המבקש להגיש בקשה לאישור תובענה ייצוגית.

וכך נקבע בסעיף 4 לחוק תובענות ייצוגיות:

"4 (א) אלה רשאים להגיש לבית המשפט בקשה לאישור תובענה ייצוגית כמפורט להלן:

1. אדם שיש לו עילה בתביעה או בענין כאמור בסעיף 3(א), המעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם - בשם אותה קבוצה;

.....

(ב) לענין סעיף זה, כאשר אחד מיסודות העילה הוא נזק -

1. בבקשה לאישור שהוגשה בידי אדם כאמור בסעיף קטן (א)(1) - די בכך שהמבקש יראה כי לכאורה נגרם לו נזק;"

34. כפי שנראה להלן, עומדת למבקש (וליתר חברי הקבוצה המיוצגת) עילות תביעה לכאורה נגד המשיבה, המעוררות שאלות מהותיות של עובדה ומשפט, המשותפות לחברי הקבוצה המיוצגת. בנוסף, נראה להלן כי למבקש (וליתר חברי הקבוצה המיוצגת) נגרם, ולו לכאורה, נזק ממעשיה וממתחליה של המשיבה.

2ד. הדין החל בענייננו

35. במעשיה ובמחדליה, הפרה המשיבה הוראות חוק חקוקה; בנוסף, ביצעה המשיבה עוולה של רשלנות כלפי המבקש (ויתר חברי הקבוצה המיוצגת), כפי שיפורט להלן.

1.2ד הפרת הוראה חקוקה

36. בסעיף 63(א) לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] (להלן: "פקודת הנזיקין"), נקבע, כדלקמן:

"מפר חובה חקוקה הוא מי שאינו מקיים חובה המוטלת עליו על פי כל חיקוק - למעט פקודה זו - והחיקוק, לפי פירושו הנכון, נועד לטובתו או להגנתו של אדם אחר, וההפרה גרמה לאותו אדם נזק מסוגו או מטבעו של הנזק שאליו נתכוון החיקוק; אולם אין האדם האחר זכאי בשל ההפרה לתרופה המפורשת בפקודה זו, אם החיקוק, לפי פירושו הנכון, התכוון להוציא תרופה זו.

37. הוראות החיקוק שהופרו על-ידי המשיבה, הינן, כדלקמן:

37.1. סעיף 4 לחוק למניעת מפגעים, התשכ"א - 1961 (להלן ולעיל: "חוק למניעת מפגעים"), שזו לשונו:

"(א) לא יגרום אדם לזיהום חזק או בלתי סביר של האויר, מכל מקור שהוא, אם הוא מפריע, או עשוי להפריע, לאדם המצוי בקרבת מקום או לעוברים ושבים.

(ב) זיהום אויר, לענין סעיף זה - זיהום על ידי עשן, גזים, אדים, אבק וכיוצא בזה."

2.2ד רשלנות

38. בסעיפים 35 ו-36 לפקודת הנזיקין נקבע, כדלקמן:

"35. עשה אדם מעשה שאדם סביר ונבון לא היה עושה באותן נסיבות, או לא עשה מעשה שאדם סביר ונבון היה עושה באותן נסיבות, או שבמשלח יד פלוני לא השתמש במיומנות, או לא נקט מידת זהירות, שאדם סביר ונבון וכשיר לפעול באותו משלח יד היה משתמש או נוקט באותן נסיבות - הרי זו התרשלות; ואם התרשל כאמור ביחס לאדם אחר, שלגביו יש לו באותן נסיבות חובה שלא לנהוג כפי שנהג, הרי זו רשלנות, והגורם ברשלנותו נזק לזולתו עושה עוולה.

36. החובה האמורה בסעיף 35 מוטלת כלפי כל אדם וכלפי בעל כל נכס, כל אימת שאדם סביר צריך היה באותן נסיבות לראות מראש שהם עלולים במהלכם הרגיל של דברים להיפגע ממעשה או ממחדל המפורשים באותו סעיף."

39. בסעיף 38 לפקודת הנזיקין נקבע, כדלקמן:

"בתובענה שהוגשה על נזק והוכח בה שהנזק נגרם על ידי דבר מסוכן, למעט אש או חיה, או על ידי שנמלט דבר העלול לגרום נזק בהימלטו, וכי הנתבע היה בעל של הדבר או ממונה עליו או תופש הנכס שמתוכו נמלט הדבר - על הנתבע הראיה שלא היתה לגבי הדבר המסוכן או הנמלט התרשלות שיחוב עליה.

3ד. מן הכלל אל הפרט1.3ד הפרת הוראה תקוקה

40. כפי שפורט בפרק העובדתי בבקשה זו (פרק ג' לעיל), המשיבה הינה - "גורם מפגע אשר גרם למפגע סביבתי" (כמשמעות מונחים אלה לעיל).

41. משכך, אין חולק כי המשיבה - הפרה את הוראת סעיף 4 לחוק מניעת מפגעים סביבתיים.

42. הנה כי כן, כפי שפורט לעיל, המשיבה ביצעה כלפי המבקש ויתר חברי הקבוצה המיוצגת, עוולה של הפרת הוראה תקוקה. המשיבה הפרה את הוראת סעיף 4 לחוק מניעת מפגעים סביבתיים. עוולתה של המשיבה חמורה שבעתיים, שעה שהמשיבה לא מתקנת את מחדליה, ועד ימים אלה, טרם תוקנו על-ידיה הליקויים במערכת ולא חודשה פעולתה.

2.3ד רשלנות

43. אין חולק כי לאור התנהגותה של המשיבה ולאור העובדה שבחזקתה של המשיבה, מסוּף בו מצויים חומרים מסוכנים, הרי שחבה היא חובת זהירות מושגית וקונקרטיית כלפי המבקש וכלפי יתר חברי הקבוצה המיוצגת.

44. המשיבה התרשלה כלפי המבקש וכלפי יתר חברי הקבוצה המיוצגת, בכך שבמעשיה ובמחדליה גרמה לזיהום אויר חזק, וחשפה את המבקש ואת יתר חברי הקבוצה המיוצגת, בתקופה הקובעת, לאדי דלק רעילים, המכילים חומרים מסרטנים, שהינם בעלי השפעות בריאותיות וסביבתיות חמורות.

45. דווק - לו היתה המשיבה נוהגת באופן סביר (כפי שהיתה צריכה לנהוג), אזי היו נמנעים האירועים נשוא התביעה הייצוגית, וכפועל יוצא היה נמנע הנזק שנגרם למבקש וליתר חברי הקבוצה המיוצגת. רשלנותה של המשיבה חמורה שבעתיים, שעה שהמשיבה לא מתקנת את מחדליה, ועד ימים אלה, טרם תוקנו על-ידיה הליקויים במערכת ולא חודשה פעולתה.

46. העברת נטל ההוכחה: כאמור בסעיף 38 לפקודת הנוזיקין, מוטלת על המשיבה החובה להביא ראיות לכך שלא היתה, ביחס באדי הדלק שנפלטו מן המסוף (במשך התקופה הקובעת), משום התרשלות שהיא חבה בגינה.

47. בפסק הדין שניתן בע"א 1071/96 אלעבד נ' מדינת ישראל [פורסם במאגר נבו], נקבע מפי כב' השופט (כתוארו אז) א. ריבלין, ביחס לסעיף 38 לפקודת הנוזיקין, כדלקמן:

"הוראה זו, על-פי לשונה, כוללת שלושה יסודות מכוננים: הראשון, אירוע נזק; השני, הנזק נגרם על-ידי דבר מסוכן או על-ידי הימלטות דבר העלול לגרום נזק בהימלטו; והשלישי, הנתבע היה בעליו של הדבר או ממונה עליו או תופש הנכס שממנו נמלט. כמו-כן כוללת ההוראה יסוד ממעט, לאמור -

גרימת הנזק על-ידי אש או חיה. נטל השכנוע בדבר התקיימות יסודות אלה מוטל על התובע. משעמד התובע בנטל זה מועבר הנטל אל הנתבע, להראות כי "לא היתה לגבי הדבר המסוכן או הנמלט התרשלות שיחוב עליה".

48. יצוין, כי בהמשך פסה"ד אלעבד הנ"ל, איזכר כב' השופט ריבלין, פסק דין אחר, אשר ניתן במסגרת ע"פ 74/62, 81, 238 פישמן נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד יז(3) 1478 (להלן: "הלכת פישמן");

במסגרת הלכת פישמן התווה הנשיא ש. אגרנט (כתוארו אז) תנאי נוסף, פסיקתי, לתחולת סעיף 38 הנ"ל, ולפיו נדרש כי הדבר המסוכן "נעזב" או "נמסר".

49. השופט ריבלין מנתח את הלכת פישמן, מציין כי בפסקי דין מאוחרים יותר השתנתה הלכה זו וקובע כי:

"כשלעצמי, ספק בעיני אם תחום התפרשותו של הסעיף, כפי שנקבע בהלכת פישמן, אכן הולם את לשונו ואת תכליותיו, כפי שניתן להבינן היום."

50. הנה כי כן, בהתאם להלכה הפסוקה ולהוראת סעיף 38 לפקודת הנזיקין, נדרש בעל דין, המבקש לעשות שימוש בסעיף זה, להראות לבית המשפט כי התקיימו שלושת היסודות שבבסיס כלל זה:

50.1. אירוע נזק.

50.2. הנזק נגרם על-ידי דבר מסוכן או על-ידי הימלטות דבר העלול לגרום נזק בהימלטו.

50.3. הנתבע היה בעליו של הדבר או ממונה עליו או תופש הנכס שממנו נמלט.

51. מן הכלל אל הפרט.

51.1. "האירוע" נשוא תובענה זו הנו אירוע שהסב נזק למבקש וליתר חברי הקבוצה (עניין זה יפורט בהמשך).

51.2. הנזק הנ"ל נגרם על-ידי אדי דלק, המכילים חומרים מסוכנים לבריאות ולסביבה.

51.3. המשיבה הינה בעליו של המסוף ממנו "נמלטו" אדי הדלק המסוכנים.

52. נוכח האמור לעיל - ברי כי התקיימו במקרה דנן, כל הוראות סעיף 38 לפקודת הנזיקין, וקמה בידי המבקש הזכות לעשות שימוש בכלל המעוגן בסעיף זה.

מכאן - שנטל ההוכחה ונטל הבאת הראיות, עברו, במקרה דנן, אל כתפי המשיבה, על מנת שתוכיח, כי לא התרשלה, דבר המוכחש.

4ד. הנזק והקשר הסיבתי

53. סעיף 64 לפקודת הנזיקין מגדיר את הקשר הסיבתי, בין העוולה לבין הנזק, בזו הלשון:

"אשם" הוא מעשהו או מחדלו של אדם, שהם עוולה לפי פקודה זו, או שהם עוולה כשיש בצדם נזק, או שהם התרשלות שהזיקה לעצמו, ורואים אדם כמי שגרם לנזק באשמו, אם היה האשם הסיבה או אחת הסיבות לנזק; אולם לא יראוהו כך אם נתקיימה אחת מאלה:

- (1) הנזק נגרם על ידי מקרה טבעי בלתי רגיל, שאדם סביר לא יכול היה לראותו מראש ואי אפשר היה למנוע תוצאותיו אף בזהירות סבירה;
- (2) אשמו של אדם אחר הוא שהיה הסיבה המכרעת לנזק;
- (3) הוא ילד שלא מלאו לו שנים עשרה שנה, והוא שניזוק, לאחר שהאדם שגרם לנזק הזמין אותו, או הרשה לו, לשהות בנכס, שבו או בקשר עמו אירע הנזק או להימצא כה קרוב לאותו נכס שבמהלכם הרגיל של הדברים היה עשוי להיפגע באשמו של אותו אדם."

54. אין חולק כי עקב מעשיה ומחדליה של המשיבה (כמתואר לעיל) ונוכח "אשמתה" של המשיבה (הבאה לידי ביטוי בהפרת ההוראה החקוקה וברשלנותה) נגרם הנזק בו נדון להלן.

אין גם חולק כי לא התקיים בנסיבות העניין שבפנינו, ולו אחד משלושת האירועים, שיכלו להקנות למשיבה "פטור" מאשמתה.

55. סעיף 76 לפקודת הנזיקין מתייחס לסוגית תשלום פיצויים לניזוק, וזו לשונו:

"פיצויים אפשר שיינתנו הם בלבד או בנוסף על ציווי או במקומו; אלא שאם -

- (1) סבל התובע נזק, יינתנו פיצויים רק בשל אותו נזק שעלול לבוא באורח טבעי במהלכם הרגיל של הדברים ושבא במישרין מעולת הנתבע;
- (2) סבל התובע נזק ממון, לא יינתנו לו פיצויים בשל הנזק אלא אם מסר פרטים עליו בכתב התביעה או בצירוף לו."

56. בע"א 1977/97 בראזני נ' בזק, דינים עליון, כרך נט, 872, ניתח כב' הנשיא ברק (כתוארו אז) את הוראות סעיף 76 לפקודת הנזיקין וקבע, כדלקמן:

"פקודת הנזיקין כוללת מספר הוראות בדבר פיצויים. הוראה כללית מצויה בסעיף 76 לפקודת הנזיקין, הקובעת:

"פיצויים אפשר שיינתנו הם בלבד או בנוסף על ציווי או במקומו; אלא שאם -
(1) סבל התובע נזק, יינתנו פיצויים רק בשל אותו נזק שעלול לבוא באורח טבעי במהלכם הרגיל של הדברים ושבא במישרין מעולת הנתבע."

מהי משמעותה של ההוראה, בדבר "פיצויים"?

לדעתי, השימוש בביטוי פיצויים (compensation) בפקודת הנזיקין משמיע לנו כי הסעד אינו הצהרתי או עונשי, אלא סעד תרופתי (remedial). ממהות הביטוי "פיצויים" נובע, כי סעד זה נועד להסיר את הנזק ולהטיבו (ראו ברק, "הערכת הפיצויים בנזקי גוף: דין הנזיקין המצוי והרצוי", עיוני משפט ט' (1983) 243). מטרתם של הפיצויים הינה להעמיד את הנזוק, עד כמה שאפשר, באותו מצב בו היה נתון בעת מעשה הנזיקין, ללא מעשה הנזיקין."

57. להלן נבחן את הנזק שנגרם למבקש וליתר חברי הקבוצה.

58. בפסק הדין שניתן ב-ע"א 1338/97 תנובה מרכז שיתופי לשווק נ' ראבי תופיק, תק-על 2003(2), 1522 (להלן: "פרשת תנובה"), נקבע מפי כב' השופטת מ. נאור, כדלקמן:

"זכותם של צרכנים היא לקבוע מה יכניסו לפיהם ולגופם וממה יימנעו. מי שרוצה, למשל, לצרוך רק מזון כשר, ויסתבר לו בדיעבד שהמזון שהוצג תוך הטעיה איננו כזה, יחוש תחושת גועל ופגיעה באוטונומיה שלו. כך יחוש גם מי שצורך רק מזון אורגני והסתבר לו בדיעבד שמזון שפורסם כמזון אורגני איננו כזה. מי שמבקש לקנות חלב דל שומן דווקא, לא יסכין עם כך שימכרו לו תוך הטעיה חלב שבו אחוז השומן גבוה, ולהפך. בכל המקרים הללו ובמקרים רבים אחרים שניתן להעלות על הדעת, ישנה פגיעה באוטונומיה של הפרט, אף שאין עמה נזק גוף או סכנה ממשית לנזק גוף..."

... הפגיעה באוטונומיה של הפרט כמצדיקה פיצוי הוכרה כבר בפסיקתו של בית משפט זה: ע"א 2781/93 דעקה נ' בית החולים כרמל חיפה, פ"ד נג(526) (4). בעניין זה לא נמסר למטופלת מידע שהיה צריך להימסר לה בהתאם לחוק זכויות החולה, התשנ"ו - 1996. הטיפול הרפואי שבוצע לא גרם נזק. התביעה התבססה על פגיעה באוטונומיה בטענה שעצם ביצועו של טיפול בלא הסכמה הוא-הוא הנזק. בית המשפט קבע, כי נזק מעין זה הוא בר-פיצוי במסגרת עוולת הרשלנות, והטיל פיצוי, אם כי בסכום שאינו גבוה."

59. הדברים יפים, בכל הכבוד, לענייננו.

60. הנזק שנגרם: כתוצאה מפליטת אדי דלק רעילים ומסרטנים, במשך התקופה הקובעת, נגרמו למבקש ולחברי הקבוצה, עגמת נפש רבה, פחד וחרדה ופגיעה באוטונומיה שלהם. נזקים אלה ופגיעה חמורה זו, מצדיקים פסיקת פיצוי למבקש וליתר חברי הקבוצה.

61. ביחס לפיצוי הנדרש, בראש ובראשונה, מתבקש בית המשפט הנכבד לפסוק פיצוי אחיד לכל אחד מחברי הקבוצה המיוצגת.

62. להערכת המבקש - יש לחייב את המשיבה לשלם לו ולכל אחד מחברי הקבוצה, פיצוי בגין הנזק הלא-ממוני, לרבות בגין הפגיעה באוטונומיה שלו ושל כל אחד מחברי הקבוצה, ובגין עוגמת הנפש המרובה שנגרמה להם, בסך של 3,000 ₪ לכל אחד.

63. לחילופין, יתבקש בית המשפט הנכבד לפסוק פיצוי לא ממוני למבקש וליתר חברי הקבוצה המיוצגת - על דרך של פסיקת פיצוי לטובת הקבוצה או הציבור, בהתאם לסמכותו כפי שנקבע בפרשת תנובה, בעמ' 1527 לפסק הדין הנ"ל.

ה. מתקיימים בבקשה כל התנאים לאישור תובענה כייצוגית

64. סעיף 8 (א) לחוק תובענות ייצוגיות, קובע ארבעה תנאים, בהם על המבקש לעמוד, בכדי שהתובענה שהוגשה על-ידו תוכר כייצוגית, כדלקמן:

"(א) בית המשפט רשאי לאשר תובענה ייצוגית, אם מצא שהתקיימו כל אלה:

(1) התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה;

(2) תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות הענין;

(3) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת; הנתבע לא רשאי לערער או לבקש לערער על החלטה בענין זה;

(4) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בתום לב."

65. לחלן יראה המבקש כי בענין דנן - מתקיימים כל תנאי הסף.

66. שאלות מהותיות של עובדה ומשפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה - למבקש ולקבוצה המיוצגת, עומדות עילות תביעה זהות, טובות ומבוססות, נגד המשיבה.

למבקש ולקבוצה המיוצגת, נגרם נזק לא ממוני, בגין מעשיה ומחדליה של המשיבה. המסכת העובדתית שבבסיס התובענה והבקשה דכאן - מעשיה ומחדליה של המשיבה - העולות שהיא ביצעה - הינם מסכת עובדתית אחידה ומשותפת למבקש ולכלל חברי הקבוצה. משכך, נוכח האחידות במסכת העובדתית והמשפטית, החובקת את המבקש ואת יתר חברי הקבוצה המיוצגת, קיימת אפשרות סבירה כי הגשת התובענה כתובענה ייצוגית, תוביל להכרעה בשאלות המשותפות של עובדה ומשפט לטובת כלל חברי הקבוצה.

67. התובענה הייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות הענין - במצב הדברים כפי שתואר בבקשה זו, בו מחד, לכל אחד מחברי הקבוצה נגרם נזק אישי ישיר קטן, יחסית, אשר אינו מצדיק לרוב הגשת תביעה אישית, ומאידך, הנזק הלא ממוני, אשר גרמה המשיבה, הינו רחב היקף באשר הוא נגרם למספר גדול מאד של אנשים (למצער, אלפים רבים) - הדרך היעילה ביותר להכרעה במחלוקת היא דרך של הגשת תובענה ייצוגית. ודוק, נוכח גודלה של הקבוצה המיוצגת, הרי שדרך התובענה הייצוגית, הינה הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת דנן.

68. יתר על כן, אם לא תאושר הגשת התובענה כתובענה ייצוגית, יש בסיס סביר להניח, כי המשיבה לא תישא בתוצאות מעשיה ומחדליה (למעט תשלום קנס שיושת עליה, קרוב לוודאי, במסגרת ההליך הפלילי), ולא תפצה את חברי הקבוצה, בגין הנזקים שנגרמו להם, ויפגע גם האינטרס הציבורי.

69. בענייננו, יפים דבריו של כבוד הנשיא ברק, בתוארו דאז, ברע"א 4556/94 טצת נ' זילברשץ, פ"ד מט (5) 774 (להלן - "עניין טצת"), כך:

"ביסוד התובענה הייצוגית מונחים שני שיקולים מרכזיים: האחד, הגנה על אינטרס הפרט באמצעות מתן תרופה ליחיד שנפגע. אותו יחיד, ברוב המקרים, אינו טורח להגיש תביעה. לעתים בא הדבר בשל כך שהנזק שנגרם לאותו יחיד הוא קטן יחסית. עם זאת, הנזק לקבוצה הוא גדול, כך שרק ריכוז תביעות יחידים לתביעה אחת, היא התובענה הייצוגית, הופך את תביעתם לכדאית. השיקול השני עניינו אינטרס הציבור. ביסוד אינטרס זה מונח הצורך לאכוף את הוראות החוק שבגדריו מצויה התובענה הייצוגית. לתובענה הייצוגית ערך מרתיע. מפרי החוק יודעים כי לניזוקים יכולת פעולה נגדם. אינטרס ציבורי זה מוגבר לאור היעילות והחיסכון במשאבים של הצדדים ושל בית המשפט, הנלווים לתובענה הייצוגית. כן מושגת באמצעותה אחידות בהחלטות בית המשפט בעניינים דומים ונמנע ריבון של תביעות."

70. יצוין בהקשר זה, כי הגשת תביעות נפרדות נגד המשיבה, תכביד באופן משמעותי על חברי הקבוצה, ויש שתמנע בעדם מלהגיש תביעתם כלל. אף מנקודת מבטה של המשיבה, עדיף ניהולו של הליך אחד, אשר בסיומו תיקבע מידת אחריותה כלפי חברי הקבוצה כמקשה אחת, מאשר התדיינות במסגרת מספר רב מאוד של הליכים נפרדים, אשר יתנהלו במשך שנים.

71. זאת ועוד; ניהול מספר רב של הליכים נפרדים, בו זמנית, שעניינם זהה לעניינה של התובענה, עלול לגרום למתן פסקי דין והחלטות הסותרים זה את זה. משכך, עולה הצורך בהחלטה שיפוטית אחת, שתהא תקפה לכלל חברי הקבוצה.

72. ואף זאת; הגשת התובענה כתובענה ייצוגית, תחסוך זמן שיפוטי יקר ותמנע סרבול והכבדה מיותרים על בתי המשפט.

73. קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בדרך הולמת - תביעתו של המבקש הוגשה בתום לב, ואין כנגדו כל טענת הגנה מיוחדת. המבקש - אדם מן היישוב - ראוי לשמש כתובע בתביעה הייצוגית בשם כל חברי הקבוצה; בנוסף, ב"כ המבקש, אשר ייצגו את כלל חברי הקבוצה, היה ותאושר כתובענה ייצוגית, הינם עורכי דין בעלי ותק ניכר וניסיון גדול בתחום הליטיגציה, ועסקו הם בשנים האחרונות, ועודם עוסקים, בניהולן של תובענות ייצוגיות שונות.

74. בנסיבות אלה, קיים יסוד להנחה כי עניינם של כלל חברי הקבוצה, ייוצג וינהל בדרך הולמת, הן על ידי המבקש והן על ידי באי כוחו.

75. קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה יוצג וינהל בתום לב - הנשיא ברק (כתוארו אז) עמד על עניין תום הלב בעניין טצת, כדלקמן:

"תנאי זה (תום לב) אינו מתקיים אם התובענה הייצוגית הוגשה מתוך מניעים פסולים, כגון פגיעה בחברה מתחרה או רצון 'לסחוט' פשרה."

76. בענייננו, התובענה הוגשה בתום לב מובהק. התובענה הוגשה מתוך רצון כן ואמיתי לפצות את המבקש ואת יתר חברי הקבוצה, על הנזקים אשר נגרמו להם, כתוצאה ממעשיה ומחדליה של המשיבה. התובענה הוגשה מתוך אמונה כי ביכולתה לסייע לכל מי שהמשיבה גרמו לו לנזקים, לזכות בפיצוי נאות.

77. מכל הטעמים שלעיל, ברור כי ניהולה של התובענה כתובענה ייצוגית, היא הדרך היעילה וההוגנת ביותר להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין.

ו. סוף דבר

78. העובדות המשמשות בסיס לבקשה זו מפורטות בתצהירו של המבקש, המצורף לבקשה ומהווה חלק בלתי נפרד הימנה.

79. אשר על כן מתבקש בית המשפט הנכבד להורות כמבוקש בכותרת בקשה זו (סעיפים א'-ו' לבקשה).

תצהיר

אני הח"מ, **ברוך שמריהו ת.ז. 48212971**, לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזאת בכתב לאמור:

הנני המבקש בבקשה לאישור הגשת תובענה ייצוגית (להלן: "התובענה" ו/או "התביעה הייצוגית") כנגד המשיבה - סונול ישראל בע"מ (להלן: "המשיבה"), ועושה תצהירי זה בתמיכה לעובדות המונחות בבסיס הבקשה (להלן: "הבקשה" ו/או "בקשת האישור").

א. פתח דבר

1. התביעה שהוגשה מטעמי עוסקת ב - מעשיה ומחדליה של המשיבה, שבניגוד לרשיון העסק שניתן לה ובניגוד להנחיות המשרד להגנת הסביבה, לא התקינה ולא הפעילה, עד ליום 1.8.2005, במסוף הדלקים שלה בחוף שמן בחיפה, מערכת לאיסוף והשבת אדי דלק, המונעת את פליטת אדי הדלק לרום האוויר.
 2. למיטב ידיעתי והבנתי, בהתאם לתנאי רשיון העסק של המשיבה ונוכח הנחיות המשרד להגנת הסביבה, היה, כאמור, על המשיבה, להתקין את המערכת לאיסוף והשבת אדי דלק, לכל המאוחר ביום 1.8.2005.
 - בפועל הותקנה מערכת זו והופעלה, לראשונה, רק במחצית חודש מאי 2005; המערכת פעלה במשך חודש ומחצה (קרי עד לסוף חודש יוני 2007 או בסמוך לכך), ובעקבות תקלה שאירעה בה ואשר טרם תוקנה, אינה פועלת עד ליום הגשת תובענה זו.
 - התקופה שמיום 1.8.05 ועד למועד הגשת התובענה (למעט חודש ומחצה במשך תקופה זו - ממחצית חודש מאי 2007 ועד לסוף חודש יוני 2007 או סמוך לכך) תכונה להלן: "התקופה הקובעת".
3. למיטב ידיעתי והבנתי, כתוצאה ממעשיה ומחדליה של המשיבה, כאמור, נפלטו לרום האוויר, מחצריה של המשיבה, במשך התקופה הקובעת, אדים המכילים חומרים מסרטנים, המהווים, בין היתר, מרכיב פעיל ביצירת אוזון טרופוספרי רעיל.
 4. למיטב ידיעתי והבנתי, פועל יוצא מכך, נחשפנו - אני וכל יתר האנשים שהתגוררו באזור חוף שמן בחיפה, כל מי שעבד באזור חוף שמן בחיפה, וכל מי ששהה באזור חוף שמן בחיפה, החל מחודש אוגוסט 2005 ועד למועד הגשת תובענה זו (למעט חודש ומחצה במשך תקופה זו - ממחצית חודש מאי 2007 ועד לסוף חודש יוני 2007 או סמוך לכך), לאדים, המכילים, כאמור, חומרים מסרטנים ורעילים, שהינם בעלי השפעות בריאותיות וסביבתיות חמורות.
 5. למיטב ידיעתי והבנתי, מעשיה ומחדליה של המשיבה, שפורטו בתמצית לעיל ובהרחבה בהמשך, "הניבו" כתב אישום חמור, שהוגש נגד המשיבה ונגד נושאי משרה בכירים שלה, לבית משפט השלום בחיפה.
 6. למיטב ידיעתי והבנתי וכפי שנמסר לי על-ידי באי-כוחי, המשיבה הפרה הוראה חקוקה, שעניינה גרימת זיהום חזק או בלתי סביר של אוויר, בניגוד להוראות סעיף 4 לחוק מפגעים סביבתיים, התשכ"א - 1961 (להלן: "חוק למניעת מפגעים"). בנוסף, במעשיה ובמחדליה, כאמור, ביצעה המשיבה עוולת רשלנות.
 7. כתוצאה מהפרת ההוראה החקוקה על-ידי המשיבה, כמו גם עוולת הרשלנות שביצעה, כאמור לעיל וכפי שיפורטו להלן, נגרמו לי וליתר חברי הקבוצה המיוצגת, נזקים לא ממוניים.
 8. מטרת התביעה שהוגשה מטעמי והבקשה לאישור התביעה כייצוגית, הינה - פיצוי שלי ושל יתר חברי הקבוצה המיוצגת, בגין הנזקים הלא ממוניים שנגרמו לנו, כתוצאה מהתנהגות המשיבה (במעשה ובמחדל) ומהפרת ההוראות החקוקות על-ידה.

ב. הצדדים

9. שמי - ברוך שמריהו, ואני עובד למעלה מ-20 שנה במרחב הצפון של מקורות - חברת המים הלאומית, המצוי בחוף שמן בחיפה, בסמוך למסוף הדלקים של המשיבה. במשך התקופה הקובעת, שהיתי, באופן קבוע, בסמוך למסוף הדלקים של המשיבה.
10. המשיבה - סגן ישראל בע"מ, הינה חברה פרטית, המאוגדת החל מיום 29.12.1952. המשיבה מנהלת ומפעילה, בין היתר, מסוף דלק בחוף שמן בחיפה (להלן ולעיל: "מסוף הדלק" או "המסוף").

ג. העובדות הצריכות לעניין

העובדות המפורטות בסעיפים 11 עד 25 להלן, ידועות לי למיטב ידיעתי והבנתי ומתוך עיון בכתב האיטום אשר הוגש כנגד המשיבה (נספח ב' לתצהיר זה).

11. על-פי חוות דעת באי-כוחי, בהתאם לדין, פעילותה של המשיבה במסוף בחוף שמן בחיפה, מחייבת השגת רשיון עסק, לפי חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968, וזה ניתן לה ביום 9.9.1977.

12. למיטב ידיעתי והבנתי וכפי שנמסר לי על-ידי באי-כוחי, בשל הסכנה הבריאותית והסביבתית הכרוכה בפליטת אדי הדלק, ועל מנת למנוע את הסכנה האמורה, נערכו ביום 31.12.2000 וביום 5.9.2002, ישיבות של צוות מיושב אדים המורכב, בין היתר, מנציגי המשרד להגנת הסביבה ומנציגי המשיבה; בהתאם נקבע, בהסכמה, כי המועד להתקנת והפעלת מערכת מיושב אדים, יהא ביום 31.12.2003, לכל המאוחר.

13. זאת ועוד. בהתאם לאמור בחוזר מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה, מחודש אפריל 2003, חוייבו כל חברות הדלק, ובכללן המשיבה, לעמוד בדרישות הקבועות בדירקטיבה האירופאית¹ - תקן פליטות דלקים, במטרה לצמצם פליטת אדי הבנוזין ממסופים הדלק של המשיבה (וחברות נוספות), בין היתר, מהטעם שאדים אלה הינם ועילים בפני עצמם, מכילים חומרים מסרטנים, ומהווים מרכיב פעיל ביצירת אוזון טרופוספרי ועיל.

העתק הקטע הרלבנטי מחוזר מס' 23 של מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה, מצורף לתצהירי זה ומסומן כנספח א'.

14. ביום 17.7.2003 נקבעו, על-ידי המשרד להגנת הסביבה, תנאים נוספים ברשיון העסק של המשיבה, כדלקמן:

- 14.1. בעל עסק יתקין ויפעיל עד ליום 25 בספטמבר 2004, מערכת לאיסוף והשבת אדי דלק, אשר תעמוד בכל הדרישות המופיעות בדירקטיבה אירופאית EC/94/63.
- 14.2. המערכת תחובר לכל מקורות פליטת אדי דלק במסוף.
- 14.3. הרכיז הממוצע של אדים, הנפלטים ממערכת האיסוף וההשבה של אדי הדלק, לאחר תיקון החישוב בשל דילול בתהליך, כמפורט בדירקטיבה, לא יעלה על 20 מ"מ"ק נורמלי, בכל שעה שהיא.

15. לאחר הוספת התנאים לרשיון העסק כפי שפורט לעיל, ביקשה המשיבה (וחברות דלק נוספות) לדחות את מועד השלמת התקנת המערכת למישוב אדים ואת הפעלתה, ליום 1.8.2005.

16. ביום 1.3.2004 נעתר המשרד להגנת הסביבה לבקשת הארכה מטעם המשיבה, אולם היתנה זאת בכך - שהמשיבה תוכיח לו, כי עד ליום 1.8.2004, הושלם אפיון מערכת מיושב אדים, הושלמה הכנת המפרט הטכני של המערכת, פורסמה בקשה להצעות (למתקני מערכת מיושב אדים פוטנציאליים), התנהל משא ומתן עם ספק נבחר והמערכת הוזמנה. כמו כן הותנתה הארכה בכך שתוגש, על-ידי המשיבה, בקשה להיתר בנייה, וזאת בתוך שבועיים מיום מסירת ההודעה על התנאים הנוספים.

¹ דירקטיבה EC/94/63.

17. בהמשך, נקבעו על-ידי המשרד להגנת הסביבה, דרישות נוספות, כתנאי למתן הארכה המבוקשת, על-ידי המשיבה, להשלמת התקנת המערכת למישוב אדים ולהפעלתה, עד ליום 1.8.2005; דרישות אלה מצאו ביטויין בהודעות המשרד להגנת הסביבה למשיבה מתאריכים 19.5.2004 ו- 23.1.2005.
18. בהמשך, ביום 21.2.2005 נשלחה למשיבה הודעה על - הוספת תנאים לרשיון עסק, עליה חתום ראש עיריית חיפה, המודיעה כי על המשיבה להשלים את התקנת המערכת למישוב אדים במסוף, עד ליום 1.8.2005, וכי במקביל, על המשיבה להגיש בקשה להיתרי בנייה לאישור הקמת המערכת, לועדת התכנון המקומית, בתוך שבועיים מיום קבלת התנאים.
19. למיטב ידיעתי, המשיבה לא עמדה בתנאים (שתוארו לעיל) ואשר הועמדו לה על-ידי המשרד להגנת הסביבה ועל-ידי ראש עיריית חיפה, כפי שיפורט להלן.
20. כך, למשל, כפי שנמסר לי על-ידי באי-כוחי, את הבקשה לקבלת היתר בנייה, לשם בניית מערכת מישוב אדים במסוף, הגישה המשיבה רק ביום 17.11.2004, קרי באיחור של כ- ששה חודשים.
21. בנוסף, הבקשה להיתר אושרה, בתנאים, על-ידי הועדה לתכנון ובנייה חיפה, ביום 4.7.2005.
- יודגש. המשיבה לא פנתה להמשך ההליך ו/או למילוי התנאים ו/או לביצוע תשלום עבור קבלת ההיתר כנדרש, במשך זמן רב.
22. למיטב ידיעתי והבנתי, רק ביום 30.10.2005, כשלושה חודשים לאחר המועד האחרון לסיום התקנת המערכת, הזמינה המשיבה מערכת למישוב אדי דלק, כאשר הזמן הנדרש לשם התקנתה והפעלתה, הינו כשנה וחצי לערך.
23. לאור כל האמור לעיל, רק במהלך חודש מאי 2007, קרי בחלוף כשנה ותשעה חודשים מהמועד שהוקצה למשיבה, במסגרת היתר הבנייה, הפעילה המשיבה, לראשונה, את המערכת למישוב האדים במסוף.
24. ואולם בכך לא די. למיטב ידיעתי, מערכת שהתקינה המשיבה למישוב האדים, פעלה חודש ומחצה בלבד. בסוף חודש יוני 2007 או בסמוך לכך, ארעה תקלה במערכת. תקלה זו לא תוקנה עד למועד הגשת תביעה זו!
25. לסיכום: למיטב ידיעתי והבנתי, היה על המשיבה לדאוג להקמת המערכת למישוב אדים ולהפעלתה עד ליום 1.8.05. המשיבה הקימה את המערכת הנ"ל והפעילה אותה, רק בחלוף כשנה ותשעה חודשים מהמועד בו היה עליה לעשות כן, ואף זאת עשתה למשך תקופה של חודש ומחצה בלבד.
26. למיטב ידיעתי והבנתי וכפי שנמסר לי על-ידי באי-כוחי, בגין מעשיה ומחדליה של המשיבה, כמתואר לעיל, הוגש נגד המשיבה ונגד נושאי משרה בכירים בה, כתב אישום חמור, בבית משפט השלום בחיפה.
- העתק כתב האישום מצורף לתצהירי זה ומסומן כנספת ב'.
27. במעשיה ובמחדליה גרמה המשיבה - לזיהום אויר חזק, וחשפה אותי ואת יתר חברי הקבוצה המיוצגת, במהלך התקופה הקובעת, לאדי דלק רעילים, המכילים חומרים מסרטנים שהינם בעלי השפעות בריאותיות וסביבתיות חמורות.

ד. עילות התביעה1.1. הדין הכללי

28. הבקשה לאישור תביעה ייצוגית, מוגשת על ידי (באמצעות באי-כוחי), בהתאם להוראות חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו - 2006 ("חוק התובענות הייצוגיות").
29. במקרה שבפנינו, כאמור לעיל וכפי שיפורט להלן, מוגשת התביעה הייצוגית - בקשר למפגע סביבתי (זיהום אויר חזק בניגוד לרשיון עסק) שנגרם על-ידי גורם מפגע (המשיבה).
30. למיטב ידיעתי והבנתי וכפי שנמסר לי על-ידי באי-כוחי, סעיף 4 לחוק תובענות ייצוגיות, קובע את התנאים הצריכים להתקיים בעניינו של מי שמבקש להגיש בקשה לאישור תובענה ייצוגית.
31. כפי שאראה להלן, עומדת לי (וליתר חברי הקבוצה המיוצגת) עילות תביעה לכאורה נגד המשיבה, המעוררות שאלות מהותיות של עובדה ומשפט, המשותפות לחברי הקבוצה המיוצגת. בנוסף, נראה להלן כי לי (וליתר חברי הקבוצה המיוצגת) נגרם, ולו לכאורה, נזק ממעשיה וממחדליה של המשיבה.

2.1. הדין החל במקרה שבפנינו

32. למיטב ידיעתי והבנתי וכפי שנמסר לי על-ידי באי-כוחי, במעשיה ובמחדליה, הפרה המשיבה הוראות חוק חקוקה; בנוסף, ביצעה המשיבה עוולה של רשלנות כלפי וכלפי יתר חברי הקבוצה המיוצגת, כפי שיפורט להלן.

3.1. מן הכלל אל הפרט3.1.1 הפרת הוראה חקוקה

33. כפי שפורט בפרק העובדתי בתצהיר זה (פרק ג' לעיל), המשיבה הינה - "גורם מפגע אשר גרם למפגע סביבתי" (כמשמעות מונחים אלה לעיל).
34. משכך, אין חולק כי המשיבה - הפרה את הוראת סעיף 4 לחוק מניעת מפגעים סביבתיים.
35. לסיכום: למיטב ידיעתי והבנתי וכפי שנמסר לי על-ידי באי-כוחי, המשיבה ביצעה כלפי וכלפי יתר חברי הקבוצה המיוצגת, עוולה של הפרת הוראה חקוקה. המשיבה הפרה את הוראת סעיף 4 לחוק מניעת מפגעים סביבתיים.

3.2.1 רשלנות

36. למיטב ידיעתי והבנתי וכפי שנמסר לי על-ידי באי-כוחי, אין חולק כי לאור התנהגותה של המשיבה ולאור העובדה שבחזקתה של המשיבה, מסוּף בו מצויים תומרים מסוכנים, הרי שחבה היא חובת זהירות מושגית וקונקרטית כלפי וכלפי יתר חברי הקבוצה המיוצגת.
37. המשיבה התרשלה כלפי וכלפי יתר חברי הקבוצה המיוצגת, בכך שבמעשיה ובמחדליה גרמה לזיהום אויר חזק, וחשפה אותי ואת יתר חברי הקבוצה המיוצגת, בתקופה הקובעת, לאדי דלק רעילים, המכילים תומרים מסרטנים, שהינם בעלי השפעות בריאותיות וסביבתיות חמורות.
38. אציין כי אם היתה המשיבה נוהגת באופן סביר (כפי שהיתה צריכה לנהוג), אזי היו נמנעים האירועים נשוא התביעה הייצוגית, וכפועל יוצא היה נמנע הנזק שנגרם לי וליתר חברי הקבוצה המיוצגת.

39. למיטב ידיעתי והבנתי וכפי שנמסר לי על-ידי באי-כוחי, חל במקרה שבפנינו הכלל של עברת נטל ההוכחה: כאמור בסעיף 38 לפקודת הנזיקין, מוטלת על המשיבה החובה להביא ראיות לכך שלא היתה, ביחס באדי הדלק שנפלטו מן המסוּף (במשך התקופה הקובעת), משום התרשלות שהיא חבה בגינה.

40. מן הכלל אל הפרט. למיטב ידיעתי והבנתי וכפי שנמסר לי על-ידי באי-כוחי:
- 40.1. "האירועי" נשוא התביעה הנו אירוע שהסב נזק לי וליתר חברי הקבוצה (ראה בהמשך).
- 40.2. הנזק הנ"ל נגרם על-ידי אדי דלק, המכילים תומרים מסוכנים לבריאות ולסביבה.
- 40.3. המשיבה הינה בעליו של המסוף ממנו "נמלטו" אדי הדלק המסוכנים.
41. נוכח האמור לעיל - ברור שהתקיימו במקרה דנן, כל הוראות סעיף 38 לפקודת הנזיקין, וקמה בידי הזכות לעשות שימוש בכלל המעוגן בסעיף זה.
- מכאן - שנטל ההוכחה ונטל הבאת הראיות, עברו, במקרה דנן, אל כתפי המשיבה, על מנת שתוכיח, כי לא התרשלה, דבר המוכחש.

4.4. הנזק והקשר הסיבתי

42. אין חולק כי עקב מעשיה ומחדליה של המשיבה ונוכח "אשמתה" של המשיבה (הבאה לידי ביטוי בהפרת ההוראה החקוקה וברשלנותה) נגרם לי ולחברי הקבוצה הנזק המפורט להלן.
- למיטב ידיעתי והבנתי וכפי שנמסר לי על-ידי באי-כוחי, אין גם חולק כי לא התקיים בנסיבות העניין שבפנינו, ולו אחד משלושת האירועים, שיכלו להקנות למשיבה "פטור" מאשמתה.
43. הנזק שנגרם לי וליתר חברי הקבוצה: כתוצאה מפליטת אדי דלק רעילים ומסרטנים, במשך התקופה הקובעת, נגרמו לי ולחברי הקבוצה, עגמת נפש רבה, פחד וחרדה ופגיעה באוטונומיה שלהם. נזקים אלה ופגיעה תמורה זו, מצדיקים פסיקת פיצוי לי וליתר חברי הקבוצה.
44. אציין כי ביהמ"ש הנכבד מתבקש לפסוק פיצוי אחיד לי ולכל אחד מחברי הקבוצה המיוצגת.
45. להערכתי - יש לחייב את המשיבה לשלם לי ולכל אחד מחברי הקבוצה, פיצוי בגין הנזק הלא-ממוני, לרבות בגין הפגיעה באוטונומיה שלו ושל כל אחד מחברי הקבוצה, ובגין עוגמת הנפש המרובה שנגרמה לנו, בסך של 3,000 ₪ לכל אחד.
46. לחילופין, יתבקש בית המשפט הנכבד לפסוק פיצוי לא ממוני לי וליתר חברי הקבוצה המיוצגת - על דרך של פסיקת פיצוי לטובת הקבוצה או הציבור, בהתאם לסמכותו כפי שנקבע בפסק הדין בפרשת הסיליקון בחלב תנובה (עמ' 1527 לפסק הדין).

ה. מתקיימים בבקשה כל התנאים לאישור תובענה כייצוגית

47. למיטב ידיעתי והבנתי וכפי שנמסר לי על-ידי באי-כוחי, סעיף 8 (א) לחוק תובענות ייצוגיות, קובע ארבעה תנאים, בהם עלי, לעמוד, בכדי שהתובענה שהוגשה על-ידי, תוכר כייצוגית.
48. להלן אראה כי בעניין שבפנינו - מתקיימים כל תנאי הסף.
49. שאלות מהותיות של עובדה ומשפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה - לי ולקבוצה המיוצגת, עומדות עלילת תביעה זהות, טובות ומבוססות, נגד המשיבה.
- לי ולקבוצה המיוצגת, נגרם נזק לא ממוני, בגין מעשיה ומחדליה של המשיבה. המסכת העובדתית שבבסיס התובענה והבקשה - מעשיה ומחדליה של המשיבה - העוולות שהיא ביצעה - הינם מסכת עובדתית אחידה ומשותפת לי ולכלל חברי הקבוצה. משכך, נוכח האחידות במסכת העובדתית והמשפטית, החובקת אותי ואת יתר חברי הקבוצה המיוצגת, קיימת אפשרות סבירה כי הגשת התובענה כתובענה ייצוגית, תוביל להכרעה בשאלות המשותפות של עובדה ומשפט לטובת כלל חברי הקבוצה.
50. התובענה הייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין - במצב הדברים כפי שתואר בבקשה לאישור תביעה ייצוגית, בו מתח, לי ולכל אחד מחברי הקבוצה, נגרם נזק אישי ישיר קטן, יחסית, אשר אינו מצדיק לרוב הגשת תביעה אישית, ומאידך, הנזק הלא ממוני, אשר גרמה המשיבה, הינו רחב היקף באשר הוא נגרם למספר גדול מאד של אנשים (למצער, אלפים רבים) - הדרך היעילה ביותר להכרעה במחלוקת היא דרך של הגשת תובענה ייצוגית. אציין כי, נוכח גודלה של הקבוצה המיוצגת, הרי שדרך התובענה הייצוגית, הינה הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת דנן.

51. יתר על כן, למיטב ידיעתי והבנתי וכפי שנמסר לי על-ידי באי-כוחי, אם לא תאושר הגשת התובענה כתובענה ייצוגית, יש בסיס סביר להניח, כי המשיבה לא תישא בתוצאות מעשיה ומחדליה (למעט תשלום קנס שיושת עליה, קרוב לוודאי, במסגרת ההליך הפלילי), ולא תפצה את חברי הקבוצה, בגין הנזקים שנגרמו להם, ויפגע גם האינטרס הציבורי.

52. אציין בהקשר זה, כי הגשת תביעות נפרדות נגד המשיבה, תכביד באופן משמעותי על חברי הקבוצה, ויש שתמנע בעדם מלהגיש תביעתם כלל. למיטב ידיעתי והבנתי וכפי שנמסר לי על-ידי באי-כוחי, אף מנקודת מבטה של המשיבה, עדיף ניהולו של הליך אחד, אשר בסיומו תיקבע מידת אחריותה כלפי חברי הקבוצה כמקשה אחת, מאשר התדיינות במסגרת מספר רב מאוד של הליכים נפרדים, אשר יתנהלו במשך שנים.

53. זאת ועוד; ניהול מספר רב של הליכים נפרדים, בו זמנית, שעניינם זהה לעניינה של התובענה, עלול לגרום למתן פסקי דין והחלטות הסותרים זה את זה. משכך, עולה הצורך בהחלטה שיפוטית אחת, שתהא תקפה לכלל חברי הקבוצה.

54. ואף זאת; הגשת התובענה כתובענה ייצוגית, תחסוך זמן שיפוטי יקר ותמנע סרבול והכבדה מיותרים על בתי המשפט.

55. קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בדרך הולמת – התביעה מטעמי הוגשה בתום לב, ואין כנגדי כל טענת הגנה מיוחדת. הנני אדם מן היישוב - ראוי לשמש כתובע בתביעה הייצוגית בשם כל חברי הקבוצה; בנוסף, באי-כוחי, אשר ייצגו את כלל חברי הקבוצה, היה ותאושר כתובענה ייצוגית, הינם עורכי דין בעלי ותק ניכר וניסיון גדול בתחום הליטיגציה, ועסקוהם בשנים האחרונות, ועודם עוסקים, בניהולן של תובענות ייצוגיות שונות.

56. בנסיבות אלה, קיים יסוד להנחה כי עניינם של כלל חברי הקבוצה, ייוצג וינהל בדרך הולמת, הן על ידי והן על ידי באי כוחי.

57. קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בתום לב - בענייננו, התובענה הוגשה בתום לב מובהק. התובענה הוגשה מתוך רצון כן ואמיתי לפצות אותי ואת יתר חברי הקבוצה, על הנזקים אשר נגרמו לנו, כתוצאה ממעשיה ומחדליה של המשיבה. התובענה הוגשה מתוך אמונה כי ביכולתה לסייע לכל מי שהמשיבה גרמו לו לנזקים, לזכות בפיצוי נאות.

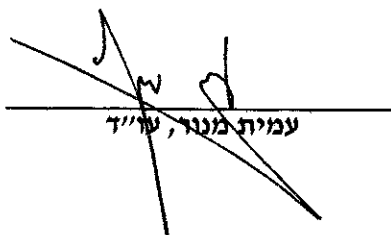
58. מכל הטעמים שלעיל, ברור כי ניהולה של התובענה כתובענה ייצוגית, היא הדרך היעילה וההוגנת ביותר להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין.

59. לאור כל האמור בתצהירי זה ובבקשת האישור, מתבקש בית המשפט הנכבד להיעתר לבקשה ולאשר את הגשת התובענה הייצוגית כנגד המשיבה.

60. זה שמי, מטה חתימתי וכל האמור לעיל אמת.

ברוך שמריהו

הנני מאשר בזאת כי בתאריך 27.10.08 הופיע בפני, עו"ד עמית מנור, מר ברוך שמריהו ת.ז. 48212971, ואחרי שהזרתיו כי עליו להצהיר את האמת וכי יהא צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות ההצהרה הנ"ל וחתם עליה.

עמית מנור, עו"ד

2 נושאים מתחומי התעשייה

מדיניות המשרד לאיכות הסביבה בנוגע למסופי דלק

הצגת הנושא

מסופי דלק הם מקור גדול לפליטת תרכובות פחמימניות שונות לאוויר הסביבה. בעקבות הפעילות המבוצעת במסופים, נפליטים לאוויר אדי דלק המורכבים ממספר רב של תרכובות פחמימניות. חלק מתרכובות אלו הן רעילות וחלקן אף הוגדרו כמסרטנות בודאות (בנזן) או חשודות כמסרטנות (בנזין כתערובת). בנוסף, חלק מתרכובות אלו הן משתתפות פעילות בתהליכים פוטוכימיים המתרחשים באטמוספירה. בתהליכים אלו נוצרים מזהמי אוויר שונים, חלקם רעילים מאוד, כדוגמת האוזון.

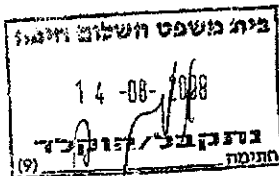
הליך גיבוש המדיניות

המדיניות גובשה ע"י צוות משותף של נציגי אגף איכות אוויר ואגף רישוי עסקים במשרד לאיכות הסביבה, ונציגי מכון הנפט, חברות הדלק (סונול, דלק ופז), בתי הזיקוק ופי גלילות. הצוות בחן את הדרישות המקובלות כיום בעולם, והחליט על קביעת מדיניות אחידה לכל המסופים, בנוגע למניעת פליטת אדי הדלק לאוויר הסביבה. המדיניות תיושם באמצעות החלטה בתנאי רשיון העסק של המסופים.

עיקרי המדיניות

החלטת דרישות דירקטיבה אירופית EC 94/63 עד ספטמבר 2004. החמרת הדרישה המופיעה בנספח II בדירקטיבה, לריכוז המרבי המותר באוויר הנפלט לסביבה ל 20 גרי לממ"ק נורמלי בכל שעה שהיא (במקום 35 גרי לממ"ק המופיע במקור). ההחמרה היא בעקבות השיפורים הטכנולוגיים הקיימים כיום והמקובלים בחלק גדול ממדינות אירופה. תנאים אלו יושמו לכל מסופי הדלק הקיימים והחדשים, בתנאי רשיונות העסק ובהוראות התכנית בהתאמה.

ת.פ. 08 /
ת.ח. 51/06

בית משפט השלום בחיפה

מדינת ישראל – המשרד להגנת הסביבה
ע"י ב"כ עוה"ד לפידות, מלכיאור, אברמוביץ' ושות'
מרחוב קריית המדע 11, ת.ד. 45134, ירושלים 91451
טל: 02-5638070 פקס: 02-5638071

המאשימה

- נ ג ד -

1. **סונול ישראל בע"מ**, ת.פ. 510902729,
רח' הגביש 6, אזור התעשיית קרית ספיר, ת.ד. 31001, ת.ד. 8401, נתניה דרום 42507.

2. **אנטורג יוסף**, ת.ז. 006436117,
רח' לסקוב 10, חיפה 34950

3. **לבנשטיין רון**, ת.ז. 058803933,
שדרות הצבי 30, חיפה 34355

הנאשמים

כתב אישום

הנאשמים הנ"ל מואשמים בזה כדלקמן:

- א. רקע כללי**
1. הנאשמת 1 הינה חברה פרטית המאוגדת החל מיום 29 בדצמבר 1952 הנאשמת 1 מנהלת ומפעילה, בין היתר, מסוף דלק ברח' סלמן (חוף שמן) בחיפה (להלן: "המסוף").
 2. הנאשם 2 שימש, בתקופה הרלוונטית לכתב אישום זה, כמנהל הכללי בנאשמת 1.
 3. הנאשם 3 שימש, בתקופה הרלוונטית לכתב אישום זה, כמנהל אגף תפעול בנאשמת 1 וניהל את מתקן הנאשמת 1 בחיפה.
 4. פעילותה של הנאשמת 1 מחייבת רישוי לפי חוק רישוי עסקים, התשכ"ח – 1968. לנאשמת ניתן רישיון עסק מס' 105255001 ביום 9 בספטמבר 1977, כאשר במשך השנים נתוספו תנאים לרישיון על ידי הרשויות המוסמכות.
 5. בחוזר מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה מחודש אפריל 2003 חויבו כל חברות הדלק ובכללן הנאשמת 1, לעמוד בדרישות הקבועות בדירקטיבה האירופית - דירקטיבה EC 94/63 - תקן פליטות דלקים, במטרה לצמצם פליטת אדי הבנוזן ממסופי הדלק הנאשמת 1 וחברות נוספות, בין היתר, מהטעם שאדים אלה הינם רעילים בפני עצמם, מכילים חומרים מסרטנים, ומהווים מרכיב פעיל ביצירת אוזון טרופוספרי רעיל.

6. ביום 21 בינואר 2001 הוטנו תנאים נוספים ברישיון העסק על פי דרישת המשרד להגנת הסביבה. ביום 14 בינואר 2002 הוטנו תנאים נוספים ברישיון העסק על פי דרישת המשרד להגנת הסביבה מיום 3 בינואר 2002.
7. ביום 1 בספטמבר 2003 הוטנו תנאים נוספים ברישיון העסק על ידי המשרד להגנת הסביבה, והתנאים שנוספו הינם בלשון ההודעה:
- א. "בעל העסק יתקין ויפעיל עד ליום 25 בספטמבר 2004, מערכת לאיסוף והשבת אדי דלק, אשר תעמוד בכל הדרישות המופיעות בדירקטיבה אירופית EC/94/63.
- ב. המערכת תחובר לכל מקורות פליטת אדי דלק במסוף.
- ג. הריכוז הממוצע של אדים הנפלטים ממערכת האיסוף וההשבה של אדי הדלק, לאחר תיקון החישוב בשל דילול בתהליך, כמפורט בדירקטיבה, לא יעלה על 20 גרם לממ"ק נורמלי בכל שעה שהיא."
8. לאחר מכן, לבקשת חברות הדלק, ובכפוף להנחיות 1, ובתסכמה עימן נקבע המועד הסופי להשלמת התקנת המערכת למישוב אדים ליום 1 באוגוסט 2005:
- א. ביום 1 במרץ 2004 נענה סמנכ"ל בכיר לתעשיות במשרד להגנת הסביבה לבקשת חלק מחברות הדלק (הנאשמות, חברת פז, וחברת דלק) והודיע כי תינתן ארכה במועד סיום ההקמה וההפעלה של מערכת מישוב האדים עד ליום 1 ליולי 2005 לחברות אשר יוכיחו כי עד ליום 1 באוגוסט 2004 הושלם אפיון מערכת מישוב אדים, הכנת מפרט טכני למערכת, בקשת הצעות, משא ומתן עם ספק נבחר והזמנת המערכת. כמו כן הותנתה הארכה בכך שתוגש בקשה להיתר בנייה עד שבועיים מיום מסירת ההודעה על התנאים הנוספים.
- ב. בהמשך עוגנה הדחייה האמורה במועד להשלמת ההתקנה ולהפעלת המערכת ליום 1 באוגוסט 2005 וזאת על ידי קביעת תנאים נוספים ברישיון עסק על ידי המשרד לאיכות הסביבה מיום 19 במאי 2004 (המסומן נמסר לנאשמות 1 ביום 23 למאי 2004) ובחודעה נוספת מיום 23 בינואר 2005.
- ג. בהמשך, ביום 21 בפברואר 2005 נשלחה הודעה על הוספת תנאים לרישיון עסק עליה חתום ראש עיריית חיפה המודיעה כי על הנאשמות 1 להשלים את התקנת המערכת למישוב אדים במסוף עד ליום 1 באוגוסט 2005, ובמקביל תגיש הנאשמות 1 בקשה להיתרי בניה לאישור הקמת המערכת לועדת התכנון המקומית תוך שבועיים מיום קבלת התנאים.
- ב. **תיאור העובדות המהוות את העבירה**
9. הנאשמות 1 הגישה בקשה לקבלת היתר בניה לשם בניית מערכת מישוב אדים במסוף רק ביום 17 בנובמבר 2004 – כשישה חודשים לאחר המועד האחרון להגשתו.
10. הבקשה להיתר אושרה בתנאים על ידי הועדה לתכנון ובנייה - חיפה רק ביום 4 ביולי 2005, אולם הנאשמות לא פנתה להמשך ההליך ואז מילוי התנאים ואז ביצוע תשלום עבור קבלת ההיתר כנדרש, במשך זמן רב.
11. ביום 6 באוקטובר 2005 נשלחה לנאשמות 1 התראה והזמנה לשימוע לפי חוק רישוי עסקים, התשכ"ט - 1968.
12. רק ביום 30 באוקטובר 2005, כשלושה חודשים לאחר המועד הסופי לסיום התקנת המערכת, הזמינה הנאשמות 1 מערכת למישוב אדי דלק, כאשר הזמן הדרוש לשם התקנתה והפעלתה הינו כשנה וחצי לערך.
13. ביום 13 בנובמבר 2005 נערך לנאשמת שימוע במשרדי המאשימה.

14. לכל המוקדם, רק במהלך חודש מאי 2007 כשנה ועשרה חודשים לאחר המועד שהוקצב לכך ברישיון העסק הפעילה הנאשמת לראשונה את מערכת מישוב האדים במסוף. לאחר כחודש ומחצה חלה תקלה במערכת אשר מנעה את המשך הפעלתה וטרם תוקנה.
15. במעשים ובמחדלים המתוארים בסעיפים 9-14 לעיל הפרו ו/או לא קיימו הנאשמים את תנאי רישיון העסק אשר ניתנו לנאשמת 1.
16. הנאשמים 2-3, מתוקף תפקידיהם אצל הנאשמת 1 בתקופה הרלוונטית לכתב אישום זה, אתראים לביצוע העבירות המפורטות לעיל.

ג. הוראות החיקוקים שלפיהם מואשמים הנאשמים

17. ניהול עסק בניגוד לתנאי רישיון עסק - עבירה לפי סעיפים 4, 7, 14 ו - 15 לחוק רישוי עסקים, תשכ"ח - 1968. וסעיף 1 יחד עם פריטים 2.1(א) ו- (ב) 1 - 2.2(ה) לצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי) התשנ"ה - 1995, וביחס לנאשמים מס' 2-3, יחד עם סעיף 15(2) לחוק הנ"ל.
18. גרימת זיהום חזק או בלתי סביר של האויר, המפריע או עשוי להפריע לאדם המצוי בקרבת מקום או לעוברים ושבים - עבירה לפי סעיפים 4, 11(א), 11(ג) לחוק למניעת מפגעים, תשכ"א - 1961, וביחס לנאשמים 2-3 יחד עם סעיף 11ג לחוק הנ"ל.

ד. עדי התביעה

1. אברהם מושל, ממלא מקום ראש אגף איכות אויר וממונה זיהום אויר באגף רכב - המשרד להגנת הסביבה, רח' כנפי נשרים 5, ירושלים 34033.
2. ואיל קבלאן, מפקח במשטרה הירוקה - המשרד להגנת הסביבה, רח' הרצל 91, ת.ד. 385, רמלה 72100.
3. רון אופק פוקס, מפקח במשטרה הירוקה - המשרד להגנת הסביבה, רח' הרצל 91, ת.ד. 385, רמלה 72100.
4. רוברט ראובן, מנהל מחוז חיפה - המשרד להגנת הסביבה, רח' פל ים 15א', קריית הממשלה, חיפה 33095 (תעודת עובד ציבור).
5. שטרית מאיר, מפקח בכיר אזור התעשייה - מחלקת רישוי ובניה בעיריית חיפה, רח' ביאליק 3, חיפה 33112. (תעודת עובד ציבור).
6. די"ר יוסי ענבר, סמנכ"ל בכיר לתעשיות - המשרד להגנת הסביבה, רח' כנפי נשרים 5, ת.ד. 34033, ירושלים, 95464.
7. די"ר מוטי סלע, ראש אגף תעשיות ורישוי עסקים - המשרד להגנת הסביבה, רח' כנפי נשרים 5, ת.ד. 34033, ירושלים, 95464.
8. ערן יגיל, מרכז תעשיות ורישוי עסקים במחוז חיפה - המשרד להגנת הסביבה, רח' פל ים 15א', קריית הממשלה, חיפה 33095.
9. שולי נזר, ראש אגף איכות אוויר - המשרד להגנת הסביבה, רח' כנפי נשרים 5, ת.ד. 34033, ירושלים, 95464.
10. אהרון אליאס, סגן מנהל המחלקה לרישוי עסקים במנהל ההנדסה בעיריית חיפה, רח' ברוואלד 5, חיפה 33105 (גם תעודת עובד ציבור).

11. רותי גדוה, רכזת אכיפה במשטרת תירוקה - המשרד לאיכות הסביבה, רח' הרצל 91, ת.ד. 385, רמלה 72100 (תעודת עובד ציבור).

12. אמיר קנטר, מזכיר הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה, עיריית חיפה, רח' ברוואלד 5, חיפה 33105.

הודעת לנאשם: הנאשם יכול שימונה לו סנגור ציבורי אם מתקיים בו אחד התנאים לזכות נאשם לייצוג המנניים בסעיף 18(א) לחוק הסנגוריה הציבורית, התשנ"ו - 1995.

בתיה מור, עו"ד
ב"כ המאשימה

ירושלים, היום 12 באוגוסט 2008.

1-14629\50\11א